

פרק דברים

חdon ישעה

"אתה מוצא עד שלא נגאלו ישראל ממצרים היו יושבים בפni עצם ושכינה בפni עצמה, וכיון שנגאלו - נעשו כלם הומניא אחת (חבורת אחת), וכיון שגלו - חזרה שכינה בפni עצמה וישראל בפni עצם, וזהו שנאמר: "איכה ישבה בדד". (מדרש איכה).

קריאת הפרשה הראשונה בחומש דברים חלה תמיד בשבועו שלפני תשעה באב, שייא של צער האומה ואבלותה. יש נהגים שכבר בקריה"ת בשבת קוראים את הפסוק: "איכה אשה לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם" בניגון של איכה. בשבת זו קוראים את הפתירה "חzon ישעיהו" ומגדישים את קריית הנביא: "איכה הייתה לזונה קריה נאמנה". קריאה זו היא למעשה הכנה לקריית ה"איכה" של רמייהו.

המדרש מקשר את שלשת ה"איכה" ואומר: משל למטרוניתה שהיה לה שלשה שושבינים. אחד ראה אותה בשלוותה ואחד ראה אותה בנזולה ואחד ראה אותה בפחדותה. כך, משה ראה את ישראל בשלוותן ואמר: "איכה אשה לבדי טרחכם ומשאכם". ישעה ראה אותם בפחדותם ואמר: "איכה הייתה לזונה", רמייהו ראה אותם בנזולם ואמר: "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם". המפרשים מסבירים את דברי המדרש ואומרים, כי את האדם אפשר להכיר הכרה מתאימה ונכונה בשני מומנטים מיוחדים שבכוומם להוציא את האדם משינויו משקלו הנפשי, והם: בשעה של שמחה ובעעה של צער ויגון. בשני הזמנים הללו נמצאת האדם במצב של שכרות ומאבד את שווי משקלו הנפשי. בדרך כלל משתרך האדם בשעת שמחה מאד ואין לו חושב על עתידו, ובשעת צער מאבד עשתונותו ונופל ליאוש. ואילו בחיו היומיומיים יש לאדם מסגרת קבועה ומשמעות השומרת על הליכות האדם ועל נימוסיו וקשה לעמוד על פנימיותו של האדם באשר הוא אדם.

התורה - תורה חיים, חינכה את האדם והזירה אותו לשמר על דעה צלווה אפילו בשעה שההצלה הולכת וגוברת, כי השכרון מעביר את האדם על דעתו, אין לו שיפוט עצמי ואין לו יודע להבדיל בין הטעמה והטהור. כן לימדה התורה את האדם להגביר את האמונה ולהזקה בעותות צער ויגון ולא להתייחס, וכבר אמר רבינו חיינא: אם ראה אדם שהתפלל ולא בענה, יחזיר ויתפלל, שנאמר: "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך קוה אל ה'" - קוה והתחזק ולא תמושך יذر אלא חזור וקוה.

ביום שחרב המקדש נולד הגואל. מעשה באחד שהוא עומד וחורש, געתה פרתו. עבר עליו ערבי אחד ושמע קולו. אמר לו: מי אתה? אמר לו: יהודי אני. אמר לו: יהודי, יהודי! התה פרתר והתר מחרשתך - למה? אמר לו: מפני שבית מקדשם של היהודים חרב. מנין אתה יודע? אמר לו: מתוך געית פרתר. ביניים געתה הפלה פעם שנייה. אמר לו הערבי: יהודי, יהודי!? אסור פרתר ואסור מחרשתך, שהרי נולד משיח מושיעם של ישראל. אמר לו: מה שמו? מנחים שמו! ואביו מה שמו? חזקיה. אמר לו: היכן הוא שווהה? אל הערבי: בבירת ערבה של בית לחם יהודה וכו'. (מדרש איכה א').

בדברי חז"ל אלה משתקף יהודו של עם ישראל, המאפיין אותו מיתר אומות העולם שאינם מוכן ליאוש לחדור לעצמותיו. بد בבד עם געית הפלה על החורבן, כבר נשמעה הגעיה על לידתו של המשיח עד שאפילו לא הספיק להתיר פרתו ומחרשתו.

נחמה והתחזקות הם שני הדברים שנחישון הדרוש להחזיק מעמד בתנאים הקשיים ביותר בדברי נעים זמירות ישראל: "גם כי אלך בגין צלמות לאaira רע כי אתה עמד". שבטר ומשענתר המה ינחמוני". דוד המלך נשא משלו כאילו הרועה ההולך אותו מחזק בידו האחחת שבט קטן, בו יכה את השה להטותו אל הדרכ הנקונה ובידו האחחת מחזק את משענתו, שהוא מטה עוד שבו יבריח כל טורף ומשחית, ועל זה אומר דוד שבטר ומשענתר - שני אלה - המה ינחמוני, כי ידעתי שככל רע לא יקרב אליו.

פרק דברים

אותיות "aicah" הן אותיות "איך". אדם מישראל בכלל, ושרדי הפליטה והחרב, האודים המוצלים מASH השואה בפרט, שקוראים את מגילת "aicah", צריכים לשמעו באזניהם את קול ה' הקורא אל היחיד: איך? איך אתה? מה עשית כדי למנוע חורבן חדש. האם תיקנת מע Shir ובנית את ביתך על יסודות כאלה שיבטיחו יציבות רוחנית ומוסרית לישראל? דבר זה אפשרי לעשותו, רק אם נגבר חילים לתורה ולקיים מצוות.

ספר חסידים אומרים, כי בשעת הגאולה השילמה הפקו ימי בין המצרים לחג גדול וחשוב, שיומו הראשון יהיה שבעה עשר בתמוז, והיום האחרון של החג יהיה ט' באב, ובימים שביניהם חול המועד ארוך. חג נסף זה תלוי בנו ובמעשינו, ולהלאוי שנבון לעשות את ההכנות הדרושים לחג זה ואך נזכה לגאולה שלמה ולבנין בית המקדש במהרה בימינו, אמן.

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א